

Fuster a través de Santos

La cantata 'La veu de la terra' va obrir de bat a bat l'any Fuster. Un públic molt nombrós va escoltar una creació de Carles Santos que aplegava reveladorament les més profundes tradicions valencianes.



RAFA GIL



La manifestació havia acabat i els caminants desfeien el seu sender. Retornaven a la plaça de bous de València a l'espera que la veu de Joan Fuster, com una invocació, omplira cada porus de l'atmosfera. El compositor de Vinaròs Carles Santos dirigiria en un acte únic la cantata *La veu de la terra*, per tal de recordar Fuster i connectar-lo amb les entranyes del poble a partir d'uns nusos lligats per músics, actors, cantants i dansaires. El globus de Felip V feia funcions d'amfitrió d'aquest esdeveniment falcat com estava a la porta de la plaça.

Ja dins, l'ambient expectant bullia amb una cocció híbrida, agitada per música ambiental tèbiament ètnica. Tot i l'eclecticisme assistent, hi predominava un públic jove, situat sota l'influx de samarretes i pancartes reivindicatives. Al voltant de les nou de la nit, Toni Pastor, productor de l'acte, va agrair el seu paper als col·laboradors i participants, especialment a TV3 –que emetia en directe la cantata per Canal 33– i a l'Ajuntament de Sueca, el poble de Fuster.

Eliseu Climent, com a representant dels marmessors del llegat de l'assagista valencià, va adreçar després un parlament als presents. Climent va recordar la fatídica data de la derrota d'Almansa com també la pètria resistència dels maulets.

L'editor va remarcar el 75 aniversari del naixement de l'assagista i el cinquè de la seua mort com un motiu per continuar reconeixent "l'orgull de formar part de l'única nació possible, la que va de Salses a Guardamar i de Fraga a Maó". Climent va defensar el valor de continuar un camí que impulse un model polític descentralitzador de caire europeista; i va destacar especialment una frase: "el record de la derrota ens obliga a la victòria". Però quan l'editor va demostrar més satisfacció va ser en destacar la sentència del Tribunal Constitucional de l'estat espanyol que reconeix la unitat de la llengua catalana. El públic va aplaudir amb un clam molt fragorós aquesta referència.

Tambors iniciadors. Els llums



de la plaça moriren i dels soterranis brollaren una sèrie de tambors i timbals que indicaven que el *show* començava. Els més de 15.000 espectadors respiraren més baix. Mentrestant, anava omplint-se de cossos l'escenografia d'Artur Heras presidida pel gest irònic d'un Fuster escèptic. Les bandes de música Associació Unió Musical de Bocairent, Ateneu Musical de Sueca i la Primitiva Setabense obriren foc. En el vèrtex d'aquesta conjunció Carles Santos donava entrada a diverses corals, com ara les d'Aldaia, l'Eliana, Sueca, Bonrepòs i Mirambell, la Navarro Reverter i l'Orfeó Universitari de València. Els xiuxiuejos d'un gegant de moltes veus deien: "Joan Fuster... València". Les corals transmetien el pantaix líric d'un vell somni gregorià. Semblava una crida quasi mística a l'esperit d'un home i d'un poble.

El cant de les dolçaines es va evocar amb tenores i tiples. I els actors Pepa López i Albert Forner decidiren servir-se de la paraula per ressuscitar l'essència de Fuster amb la lectura d'un aplec de textos

de tota mena representatius de l'escriptor. Exemples de sentències com "L'amor ens permet ser imbècils impunement", "Un polític és oportunista o no és polític" o l'epitafi "Ací jau Joan Fuster. Va viure com va morir. Sense ganes", buscaven mostrar la polièdrica personalitat del pensador suecà.

En aquest acte escenificador de les grans tradicions de la terra, el quadre de les danses guerrerres de la Todolella representava les resonàncies èpiques, i els Porrots de Silla, potser la línia mítica a través de la pantomima. Per no concedir ni un minut de descans al públic, la soprano Maria Ribera elevà el to dels sons a límits estel·lars i els castellers de la Muixeranga d'Algemesí commogueren tothom amb els seus muntatges de carn. El final buscà l'emoció i la trobà de ple: tots els músics interpretaren la Muixeranga, i Carles Santos definia un espectacle de gairebé hora i mitja amb un precís sentiment de germanor. Fuster de segur que hauria apreciat el gest.

Joan M. Oleaque



Baix, a la pàgina del costat, un moment del parlament de l'editor Eliseu Climent a la plaça de bous. Dalt, una panoràmica de Carles Santos i els músics interpretant 'La veu de la terra'. Al costat d'aquestes ratlles, un dels castells que va alçar la Muixeranga d'Algemesí.